

Асоциация на индустриалния капитал в България днес в медиите

ТВ+

✓ **Участие на Васил Велев в предаването „ДЕНЯТ“ на ТВ+ на 22 септември 2011 г.**

***

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ **Европа търси 80 млн. специалисти за следващите 10 години**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/181693_%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0+%D1%82%D1%8A%D1%80%D1%81%D0%B8+80+%D0%BC%D0%BB%D0%BD.+%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8+%D0%B7%D0%B0+%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%B2%D0%B0%D1%89%D0%B8%D1%82%D0%B5+10+%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8

През следващите 10 години на европейския трудов пазар ще има търсене на специалисти за 80 млн. работни места в резултат от смяната на поколенията и напредъка на технологиите. Това сочи анализ на организацията *BusinessEurope*, представен у нас от Българската стопанска камара (БСК). Особено остър ще бъде недостигът в области като физика, математика, инженерни науки, здравеопазване и др. Експертите отчитат, че очакванията са за нарастващо търсене на висококвалифицирани специалисти и намаляващо търсене на хора с ниска квалификация.

Проблемът с качествената и високообразована работна ръка не е чужд и у нас. Според доклад на „Менпаър“ 42% от работодателите имат затруднения да попълнят свободни позиции в сравнение с 34% в световен мащаб. Най-трудни за попълване са вакантните места за инженери, мениджъри и ръководни кадри, както и за занаятчии и ИТ специалисти. В същото време според данни на БСК едва 20% от студентите в страната се обучават в най-търсените от бизнеса технически и инженерни специалности. Вече започва да се усеща и липсата на достатъчно и добри кадри и в здравната система, предупреждават от работодателската организация.

Европейската комисия на свой ред изчисли, че до 2015 г. недостигът на работници в сектора на високите технологии ще бъде между 384 хил. и 700 хил. души.

Затова от *BusinessEurope* отчитат необходимостта от реформи. Сред най-наболелите са социалната защита и намаляването на данъчната тежест върху труда. Високите нива на обезщетения за безработица демотивират безработните да търсят работа и е нужно въвеждането на активни мерки и модернизация на системите. Реформи трябва и в европейските пенсионни системи, като сред възможностите е повишаването на възрастта за пенсиониране. С цел стимулиране на търсенето и на предлагането трябва да се намали данъчната тежест върху труда, както и да се пристъпи към целенасочено намаление на социалните осигуровки, категорични са експертите. Според тях в този момент намаляването на данъчното облагане представлява сериозна трудност за издръжката на много правителства. Въпреки това в дългосрочен план ще има положителен ефект. По оценки на ОИСП 1% намаление на социалноосигурителните вноски на работодателя води до 0.6% увеличение на заетостта.

Анализът показва още, че в ЕС има драстично забавяне на ръста на производителността на труда, като от 2.6% в периода 1970-1995 г. тя пада до 0.8% годишно през 2000-2009 г. В същото време САЩ значително изпреварват ЕС по производителност. Равнището на безработица в ЕС от 9.5% за първото тримесечие е идентично с това в САЩ. По-притеснителното обаче е, че в ЕС е по-голям процентът на продължително безработните - 20%. Младежката безработица в някои страни от ЕС достига 40% по време на кризата и прогнозите не сочат подобрене, отчита анализът.

✓ **244 нови компании на есенния технически панаир в Пловдив**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/181652_244+%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8+%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B8+%D0%BD%D0%B0+%D0%B5%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D1%8F+%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B8%D1%80+%D0%B2+%D0%9F%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2

Общо 244 нови компании ще се представят за първи път на тазгодишния Международен технически панаир в Пловдив, съобщиха организаторите на най-голямото изложение за инвестиционни стоки в Югоизточна Европа. То се открива днес и ще продължи до 1 октомври. Появата на нови изложители е резултат от усилията ни да предоставим по-атрактивни условия за участие, обясни изпълнителният директор на панаира Богомил Бонев.

По предварителни данни 884 директни изложители и 590 представени фирми от общо 44 държави ще се включат в изложението, което представлява 57 % ръст спрямо м.г. Чуждестранните експозиции са по-големи по размери в сравнение с миналата година, като ръстът на ангажираните покрити изложбени площи е 23%. Тази година страната партньор е Русия, нейното присъствие е много важно за българския бизнес, подчерта Богомил Бонев.

В България са регистрирани 4652 фирми с участие на руски капитали и 396 представителства на руски компании. През миналата година Русия зае трето място по обем на инвестиции в България след Холандия и Кипър. Стокооборотът между

България и Русия се увеличи с 32,9% спрямо 2009 г. - двойно повече от общия ръст на търговията с всички страни, и достигна близо 4,7 милиарда долара. Така Русия зае второ място във външотърговския обмен на България, първо място във вноса и 10-о място в износа, който е нараснал с 44,2%. Нашата страна експортира медикаменти, вина, арматурни изделия, резервни части за леки и товарни коли, петролни масла, козметика, акумулатори, селскостопански стоки, хранителни продукти. От Русия се доставят основно нефт и природен газ, суровини, материали и изделия на машиностроенето.

Опитът на България и Русия в разработването на модерни технологии и продукти ще бъде във фокуса на Иновационния форум, който ще се проведе днес и утре в рамките на панаира. Официално участие са обявили Гърция, Турция, Словашката република, Китайски Тайпе и Ирак, а колективно – фирми от Германия, Полша и Сърбия. Над 80 световни технологични новости ще бъдат демонстрирани в Пловдив. Основен акцент по време на панаира ще бъде зеленият бизнес. На него е посветен и Денят на зелената енергия, който се организира за първи път от Енергийна агенция-Пловдив съвместно с управата на панаира на 28 септември. Ще бъдат обсъдени проблемите с качеството на въздуха в 30 града у нас, възможностите за въвеждане на по-чисто отопление и по-чист транспорт, промените в климата и свързаните с тях предизвикателства, обясни Клементина Хаджиева, експерт в агенцията.

Три модела електрически коли, които вече са в серийно производство, ще бъдат изненадата на „Автомобилен салон Пловдив“, където посетителите ще видят 175 експоната, съобщи Стефан Хаджиниколов, изпълнителен директор на Асоциацията на автомобилните производители и техните оторизирани представители у нас (ААП), съорганизатор на изложбата. Пазарът започва да се съживява, ръстът е 21%, очакваме да приключим годината с 24 000 продадени автомобили, добави той. Изложението в Пловдив е най-доброто място в България за реализиране на подобни амбиции, а форумът предлага възможност за няколко часа да се видят всички новости и да се направи добър избор, коментира Хаджиниколов.

Посетителите ще могат да се запознаят с най-новите технологии, машини и оборудване по щандовете на многобройните международни изложби: „Акватех“ (за технологии и управление на водите), „Аутотех“ (за транспорт и автосервизно оборудване), „Елтех“ (за електроника и електротехника), „Енеко“ (за енергетика и екология), „Инфотех“ (за информационни технологии), „Машиностроене“, „Стройтех“ (за строителни материали, машини и технологии), „Химия“, „Интермин експо“ (за минна индустрия) и „Автомобилен салон Пловдив“. Близо 50 конференции, семинари, презентации, бизнес форуми, консултации и дискусии са предвидени в деловата програма на Международния технически панаир.

Бизнесът проявява висока активност

Висока активност демонстрират предприемачите от браншовете, ориентирани към екологията, енергетиката, енергоспестяващите методи и уреди, оборудване за преработка на отпадъци, пречистване на водата и въздуха. Това се потвърждава от силния интерес към изложбата за енергетика и екология „Енеко“, където заявките са с 38% повече в сравнение с миналата година, а ангажираните площи са с 57 % повече. Електрониката и електротехниката също заемат водещи позиции в бизнеса, сочат данните за изложбата „Елтех“. Броят на фирмите се е увеличил със 70%, а размерът на площите – с 67%, спрямо същия период на миналата година. Ръст отбелязва и изложбата „Машиностроене“, като участниците са със 105% повече, площите – с 92%. Това показва, че отрасълът излиза от стагнацията, тъй като нашите фирми връщат позициите си на международните пазари. Тази година Международен панаир-Пловдив предлага на фирмите отстъпки от 10% до 45% от наема на площите в зависимост от заявения размер. Постоянните изложители могат да ползват бонус от 15% или 20% съответно за 3 и 5 поредни участия, като избират дали да се възползват от него, или от намаленията в наема.

✓ ЕС спасява еврозоната с частичен фалит на Гърция и нови милиарди

http://www.klassa.bg/news/Read/article/181673_%D0%95%D0%A1+%D1%81%D0%BF%D0%B0%D1%81%D1%8F%D0%B2%D0%B0+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%81+%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD+%D1%84%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%82+%D0%BD%D0%B0+%D0%93%D1%8A%D1%80%D1%86%D0%B8%D1%8F+%D0%B8+%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8+%D0%BC%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%B0%D1%80%D0%B4%D0%B8

План за милиарди в банковата система и частичен фалит на Гърция – това са вариантите, които обсъждат европейските лидери в опитите си да спрат разпространението на дълговата криза в Европа, съобщи Ройтерс. Според източниците на агенцията напредък по общото споразумение е постигнат по време на срещата на G-20 във Вашингтон. Европейските лидери са били поставени под натиск да изготвят решение на кризата до следващата среща, която ще се проведе на 4 ноември в Кан.

Първата стъпка в плана е да се рекапитализират банките в еврозоната с десетки милиарди евро, за да останат стабилни дори при фалит на Гърция. За самата Гърция се предвижда частичен фалит, но държавата ще остане член на еврозоната. Вторият основен момент е да се увеличи размерът на Европейския фонд за финансова стабилност, който в момента се равнява на 440 млрд. евро. Според оценки на икономисти, ако Италия и Испания останат извън пазарите, те ще се нуждаят от около 2 трлн. евро.

Междувременно през уикенда германският финансов министър Волфганг Шойбле защити на среща на топбанкери във Вашингтон участието на банките във втория план за подпомагане на Гърция, като подчерта, че от това зависи тяхната легитимност и тази на капитализма.

„Без значителен принос на финансовите институции легитимността на нашите западни капиталистически системи ще пострада, а с нея и легитимността на техните финансови институции“, посочи Шойбле в реч пред Международния финансов институт (IIF).

Планът за спасяване на Гърция, приет от европейците на 21 юли, предвижда участие на частни кредитори на страната,

главно европейски банки. Това участие трябва да стане на основата на размяна на облигации с отстъпка от 21% за банките и други частни инвеститори.

Първоначално успехът на плана бе обвързан с участието на инвеститори, които държат до 90% от гръцкия дълг с падеж до края на 2020 г., т.е. главно гръцки, германски, френски и италиански банки. Според последните данни обаче едва 75% от кредиторите са склонни да се включат доброволно в операцията. Волфанг Шойбле остави откритата възможност да бъдат преразгледани решенията за Гърция и да се наложи да се преразгледат условията за втория спасителен пакет. Те ще зависят от изводите в последния доклад на тройката, който все още не е публикуван.

В друг документ на Европейския съюз, цитиран от „Блумбърг“, пък пише, че обратното изкупуване на гръцкия дълг, предвидено във втория пакет с помощ за Гърция, ще бъде отворено за всички инвеститори и по отношение на всички гръцки държавни облигации.

Посочва се също така, че процедурата трябва да се извърши едновременно с програмата за обмяна на облигациите, така че да бъде сведен до минимум периодът от време, през който рейтинговите агенции ще задържат Гърция в режим на „селективен фалит“.

Друг поверителен документ на ЕС разкрива, че европейските правителства проучват възможността за активиране на постоянния механизъм за подкрепа от юли 2012 г., една година по-рано от предвиденото. В интервю на Шойбле за седмично германско списание той посочва, че Атина няма да успее да се върне на капиталовите пазари следващата година и ще ѝ трябва поне едно десетилетие, за да се възстанови. Германският канцлер Ангела Меркел от своя страна заяви в петък, че гръцкият дифолт не е опция според нея, а щетите от това дори не могат да се прогнозираат. „Един фалит на Гърция би довел до неконтролируемо домино“, категорична бе Меркел.

✓ Дават 98 млн. лв. за технологично обновление на малкия бизнес

http://www.klassa.bg/news/Read/article/181661_%D0%94%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%82+98+%D0%BC%D0%BB%D0%BD.+%D0%BB%D0%B2.+%D0%B7%D0%B0+%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE+%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5+%D0%BD%D0%B0+%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B8%D1%8F+%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81

Министерството на икономиката, енергетиката и туризма и Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП) откриха нова процедура по Оперативна програма „Конкурентоспособност“ за технологична модернизация в малки и средни предприятия. Общият размер на безвъзмездната помощ по процедурата е 97,791 млн.- лв. Министерството е управляващ орган по ОП „Конкурентоспособност“, а агенцията – междинно звено по приоритетните ѝ оси 1 и 2. По тази процедура предприятията ще имат достъп и до професионални консултации за въвеждането на нови технологии, процеси, продукти и услуги, уточниха от министерството. Предложенията могат да се подават в регионалните звена на ИАНМСП в Благоевград, Бургас, Варна, Враца, Плевен, Пловдив, Русе, София, Стара Загора и Велико Търново. Крайният срок е 20.12.2011 г.

При предишната процедура имаше браншове като шивашкото производство и мебелите, които бяха отрязани от възможността да кандидатстват за технологично обновление. Сега те вероятно ще бъдат допуснати до процедурата. Оперативната програма "Конкурентоспособност", която е насочена към проекти на бизнеса, продължава да е на опашката по дял на договорените средства, а плащанията към фирмите продължават да се бавят. Едва за 36% от бюджета на програмата (1,1 млрд. евро) са подписани договори. Средният процент на договаряне за всички европейски средства е 54.

Отлагат старта на електронното правителство за 2013 г.

Електронното управление в администрацията ще започне да работи през 2013 г., става ясно от съобщение на Оперативна програма "Административен капацитет" (ОПАК), цитирано от Медиапул. Това ще доведе до забавяне с 1 година на разширяването на електронните услуги за бизнеса и гражданите в общините. Срокът за изпълнение се удължава заради обжалване на тръжна процедура за избор на консултант. Първоначалният план предвиждаше електронното правителство да започне работа през 2012 г. Проектът е на стойност 18,4 млн. лв., които се отпускат от Европейския социален фонд. Съмнения за двойно финансиране са причината за прекратяване на процедурата за въвеждане на електронни услуги в министерствата и общините за 10 млн. лв. Данните показват, че при 16 от 27 подадени проекта е установено, че има припокриване на вече финансирани дейности с европейски средства.

✓ Иван Такев, изпълнителен директор на БФБ-София: Накъде ще поеме икономиката ни, зависи от развързката с дълговата криза в Европа

http://www.klassa.bg/news/Read/article/181632_%D0%98%D0%B2%D0%B0%D0%BD+%D0%A2%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B2%2C+%D0%B8%D0%B7%D0%BF%D1%8A%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD+%D0%B4%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80+%D0%BD%D0%B0+%D0%91%D0%A4%D0%91-%D0%A1%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%8F%3A++%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D1%8A%D0%B4%D0%B5+%D1%89%D0%B5+%D0%BF%D0%BE%D0%B5%D0%BC%D0%B5+%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BD%D0%B8%2C+%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%81%D0%B8+%D0%BE%D1%82+%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D1%80%D1%8A%D0%B7%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%81+%D0%B4%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0+%D0%B2+%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0

Иван Такев е изпълнителен директор на "БФБ-София" АД от 2008 г. и член на Борда на директорите в пазарния оператор. Завършил е Университета за национално и световно стопанство, специалност финанси, през 1996 г. В периода 1998-2001 г. работи в Държавната комисия по ценните книжа (сегашна КФН), а от 2001 г. – в "БФБ-София" АД последователно като експерт, директор на дирекция „Търговия“ и оперативен директор.

- Г-н Такев, на 19 септември стартира индексът за компаниите с добро корпоративно управление - CGIX. Смятате ли, че подобна инициатива ще раздвижи пазара и ще подтикне повече компании да бъдат по-отговорни?

- Твърде оптимистично е да се смята, че подобна инициатива би решила всички проблеми на пазара, тъй като те са от съвсем друго естество, макар една част от тях да са свързани с корпоративното управление. Този индекс обаче, от една страна, е един добър опит за прилагане на определени качествени критерии към публичните компании и тяхната корпоративна отговорност, като същевременно той е и опит за стимулиране все повече дружества да обърнат внимание на този аспект. Ето защо борсата подкрепи Националната комисия за корпоративно управление при създаването му и се ангажира както с калкулирането му, така и с оповестяването на информацията за него.

- Последния месец световните пазари са много динамични заради проблемите в еврозоната. Евентуалното задълбочаване на проблемите в страни като Испания и Италия до какви последици ще доведе?

- Според мен във времето, първо, може да очакваме развръзка със ситуацията с Гърция, като в голяма степен може да се очаква, че тя от своя страна ще предопредели и действията на Европа, а и на останалите икономически сили при по-нататъшното развитие на дълговата криза. Въпреки че размерът на дълга на Италия и Испания като абсолютна сума е много по-голям, т.е. за тях важи принципът, че са прекалено големи, за да бъдат оставени да фалират, негативно развитие в Гърция силно ще увеличи по-нататък натиска върху тези две страни и ще затрудни решаването на проблемите им. Този натиск допълнително се засилва през последните дни и от факта, че вече се чува множество мнения, че фалитът на Гърция просто се отлага съзнателно или не във времето, тъй като тя без реформи не може да оцелее дори и в по-краткосрочен аспект, а такива за момента няма или не са дали резултат. И макар Италия и Испания да се опитват да намерят свое собствено решение на въпроса, например Италия се обърна към Китай, в момента, в който проблемът с гръцката задължнялост се разреши по един или друг начин, спекулативният натиск ще се пренесе към тези две държави, а и към останалите с дългови проблеми.

- Какви са прогнозите ви за развитието на икономиката ни? Според някои международни икономисти има вероятност от нова рецесия. При подобен сценарий какви ще са негативите за нашата страна?

- Ситуацията в България в голяма степен ще зависи от това, дали Европа като цяло ще изпадне в нова рецесия, като тук отново ключът е в разрешаването на дълговата криза. Няма как обаче да се надяваме да останем незасегнати, доколкото имаме търговски и финансови взаимоотношения с региона и останалата част от Европа.

- В началото на месеца от CEE Stock Exchange Group обявиха, че имат интерес към БФБ. На какъв етап са разговорите за евентуална продажба? Освен този оператор има ли други борси, които имат интерес към придобиването на БФБ?

- От CEE Stock Exchange Group многократно са заявявали своя интерес за участие в приватизацията на БФБ. Конкретни разговори с тях обаче не сме водили, тъй като редът за приватизация в България е друг и изключва възможността продавач по сделката да е самото приватизиращо се дружество.

- Очаква се до края на тази година държавните дялове на ЕРП-тата да се листнат на БФБ. Смятате ли, че ще има чуждестранен интерес към тези активи?

- Да, определено, доколкото те са достатъчно големи дялове, които могат да предизвикат интерес, и са от компании, опериращи в сектор, считан за перспективен, макар и за момента силно регулиран. Именно размера на предлагането тук считаме за определящ, тъй като по време на срещите ни с представители на чуждестранни финансови институции многократно е изтъквано, че България е атрактивна дестинация за портфейлни инвестиции, но предлагането е толкова малко спрямо капацитета на чуждите участници, че на практика прави инвестициите невъзможни. В момента при предлагането на държавния дял в ЕРП-тата този проблем не съществува, като единствено трябва да направим така, че чуждестранните инвеститори да разберат за тази приватизация.

- Мисли ли се за разнообразяване на инструментите за търговия на БФБ? Кога можем да ги очакваме и какви ще са те?

- За момента сме дали възможност за търговия на всички видове познати спот инструменти. Още от началото на миналата година беше създаден пазар на структурирани продукти, който на практика прави възможна търговията с производни инструменти, макар и спот. Факт е обаче, че за момента няма желаещи да емитират подобни продукти, въпреки че именно такъв интерес преди време ни подтикна да създадем този пазар. Причината според мен е само една и тя е, че недостатъчната ликвидност в момента силно затруднява издаването на структурирани продукти, тъй като хеджирането на емитента би изисквало заемане на позиции в базовия инструмент или инструменти в по-големи обеми, каквито за момента трудно се набавят, а дори и да е възможно, това е свързано с големи ценови отклонения. Ето защо, за да се появят деривативни инструменти, независимо какви са те, е необходимо пазарът да набере необходимата критична маса, която беше загубена в резултат на кризата.

- В началото на годината обявихте, че има набелязани компании, които евентуално да се присъединят към борсата.

До къде стигнаха тези разговори и можем ли скоро да очакваме нови IPO-та? В кои сектори?

- Да, през последната година се срещнахме с ред компании с цел да проучим нагласите им спрямо капиталовия пазар в България и евентуалните им намерения за листване в обозримо бъдеще. Като цяло впечатленията ни са смесени, тъй като нагласите им варираха от едната до другата крайност. Това най-вероятно е резултат от несигурните очаквания на бизнеса за бъдещето, което е напълно нормално на фона на последните три години, както и на случващото се в момента с дълговите проблеми на Европейския съюз. С други думи до момента, в който бизнесът не стабилизира очакванията си, не можем да очакваме нарастване на броя на първичните предлагания в България.

- Скоро излезе информация, че НАП ще проверява всички българи, които търгуват с акции онлайн, тъй като по този начин не се налага те да се изписват където и да било като собственици на ценните книжа. Смятате ли, че подобна проверка ще покаже сериозни измамни схеми, и реално има ли вариант чрез онлайн търговия да се правят измами?

- Напълно нормално е НАП да иска да разбере за определен вид сделки, които могат да имат отношение към облагането на данъчните субекти. Наистина капиталовите печалби от сделки с акции в страната и чужбина не се облагат, но не така

стои например въпросът със сделки извън ЕС или с капиталовите загуби.

Същевременно задграничната търговия в целия свят в момента се осъществява почти изцяло електронно чрез една или друга платформа, като начинът, по който фигурират собствениците в отделните регистри на ценни книжа, е малко или много сходен - всяко звено разполага с информация не за крайния клиент директно, а за своя клиент, явяващ се следващото звено, и т.н. С други думи, ако идентификацията на местните акционери в България в „Централен депозитар“ АД може да се осъществи сравнително лесно, то при идентификацията на местни лица - страни по сделки на чужди пазари, не може да се разчита на централизирана информация от депозитарите.

[Вестник Дневник](#)

✓ Европа има 40 дни да угаси дълговия пожар

http://www.dnevnik.bg/evropa/2011/09/25/1162392_evropa_ima_40_dni_da_ugasi_dulgoviia_pojar/

Европа трябва за броени седмици да изготви мащабен план за решително преодоляване на дълговата криза до следващата среща на Г-20, която ще се проведе в Кан на 4 ноември. Част от него ще бъде увеличаването в пъти на парите в Европейския фонд за финансова стабилност (EFSF) от 440 млрд. до 2-3 трилиона евро и по-ранно активиране на извънредните му правомощия още от 2012 г.

Ще е необходимо засилване на антикризисния фонд на МВФ и нова рекапитализация на банковата система в еврозоната с десетки милиарди евро. Гърция продължава да твърди, че ще върне всеки свой заем, докато медии и анализатори съобщават за краен сценарий с частичен гръцки фалит (отписване на около 50% от кредитите), без да се изоставя единната валута.

Целта е да се очертае "противопожарен ров" около получаващите помощи Гърция, Ирландия и Португалия и да се натрупа достатъчно капитал за евентуална защита на Италия и Испания и на еврозоната като цяло.

Всичко това се случва под силен натиск от страна на САЩ, МВФ, Китай и развиващите се икономики от групата БРИК над европейските лидери да започнат да изпреварват събитията, вместо да подтичват след тях.

Още няма яснота как ще се съберат 2 трилиона евро, но е логично голямата част от тях да са държавни гаранции от членовете на еврозоната (проблемът е, че Германия все още е категорично против) за евентуална нова помощ. Друг вариант е ЕЦБ да пожертва удържането на ниската инфлация в името на оцеляването на еврозоната, т.е. да започне да печата пари.

Ръководителят на европейското звено на МВФ Антонио Боргес заяви в неделя, че ЕЦБ е единствената институция, чиито действия влияят на пазарите, и затова тя би трябвало да заеме по-централна роля в борбата срещу кризата. Средства от структурните фондове на ЕС пък може да отидат за гаранции в гръцките банки с цел стимулиране на кредитирането и растежа на затъналата в рецесия икономика.

Около 70% от 20-те милиарда евро, предвидени за Гърция по тези фондове, още не са използвани.

Финансовият министър на САЩ Тимъти Гайтнър предупреди, че трябва да се реши гръцкият проблем, защото той заплашва с "фалити по цялата верига, рухване на банки и катастрофален риск - най-големият, пред който е изправена глобалната икономика".

Това мнение се наложи и по време на годишната среща на Световната банка и Международния валутен фонд в края на миналата седмица.

✓ Европа събира €2 трилиона за спасяване на еврото

http://www.dnevnik.bg/pazari/2011/09/25/1162361_evropa_subira_2_triliona_za_spasiavane_na_evroto/

Европейските лидери работят по голям план за възстановяване на доверието към еврозоната, включващ масирано наливане на пари в закъсалите банки, предоставяне на няколко трилиона евро на специалния фонд за защита на единната валута и дори евентуален частичен фалит на Гърция, която обаче ще остане в групата на еврото.

Това е резултат от засилен международен натиска над политиците от Европа за преодоляване на кризата, която застрашава глобалната стабилност.

Лидерите на Франция и Германия вече са започнали да работят по плана, твърдят анонимни източници на агенция "Ройтерс". Те са водени от увеличаващите се спекулации, че дълговата криза в еврозоната е на път да срине глобалната икономика.

Планът се подготвя на фона на все по-увеличаващите се притеснения, че глобалният растеж не само ще се забави, а световната икономика може да изпадне в нова рецесия, като основна причина ще бъде невъзможността на ЕС да се справи с дълговата криза.

Целта на плана е именно да не се позволи разпространението на кризата от Гърция, Португалия и Ирландия към Италия и Испания, които се определят като прекалено големи, за да бъдат спасени. Първата стъпка в плана ще е да се рекапитализират банките в еврозоната с десетки милиарди евро. Целта е да се гарантира, че системата ще остане стабилна дори при фалит на Гърция.

Вторият основен момент е да се увеличи размерът на Европейския фонд за финансова стабилност (EFSF), който в момента се равнява на 440 млрд. евро. Според оценки на икономисти, ако Италия и Испания останат извън пазарите, те ще се нуждаят от около 2 трлн. евро. Правителствата ще се опитат да достигнат тази сума с помощта на Европейската централна банка.

"Времето е от стратегическо значение, но остана малко от него", каза финансовият министър на Италия Гуидо Тромонти. "Необикновените проблеми не могат да бъдат решени със стандартни мерки", допълни той.

Еврокомисарят по икономическите и валутните въпроси Оли Рен пък каза, че съществува все повече политическа воля за увеличаване на EFSF. Той обаче допълни, че за това може да се говори, след като бъдат приети промените в

правоомощията на фонда, договорени от европейските лидери на 21 юли. Когато те бъдат гласувани от националните парламенти на всички страни членки, EFSF ще може да купува държавни облигации от вторичния пазар и по този начин да контролира лихвите.

В последно време все повече се налага мнението, че проблемите на еврозоната могат да повлекат света в нова рецесия. Въпреки това политиците от Стария континент не предприемат радикални мерки за преодоляване на проблема. Международният натиск обаче се увеличи в края на миналата седмица по време на годишната среща на Международния валутен фонд и Световната банка.

Финансовите министри и централните банкери от G-20, които също се срещнаха във Вашингтон, обещаха да помогнат на еврозоната да преодолее кризата. Те обещаха да предприемат мерки за стабилизиране на банковата система и финансовите пазари.

Европейските лидери обаче също трябва да вземат мерки за овладяване на гръцката криза. Те трябва да сторят това до следващата среща на лидерите на G-20, която ще се проведе на 4 ноември в Кан.

На срещата във Вашингтон президентът на ЕЦБ Жан-Клод Трише призна, че еврозоната се намира в центъра на глобалната криза.

Той каза, че ситуацията е по-сложна дори от тази след фалита на Lehman Brothers през 2008 г., който сринва глобалната икономика. Централният банкер призова политиците в Европа да действат.

МВФ също коментира, че светът се намира в опасна фаза. Фондът настоява еврозоната да предприеме всички възможни мерки за овладяване на кризата, за да предотвратят разпространението ѝ. Управляващият му директор Кристин Лагард заяви, че ако това се случи, средствата на институцията няма да са достатъчни да покрият нуждата от финансиране на всички.

Президентът на Световната банка Робърт Зелик пък предупреди, че кризата в Европа и забавянето на американската икономика могат да доведат до протекционистични и популистични политики в развиващите се държави. Най-опасното според него е, че се задава нова криза, а бюджетите на развитите страни все още не са се възстановили напълно от предишната.

"Ако ситуацията се влоши допълнително, тогава икономиките на развитите пазари ще започнат да се свиват, цените на активите в тях ще се понижат, а необслужваните кредити ще се увеличат", каза Зелик.

Според президента на Световната банка развитите държави все още могат да избегнат рецесията. За целта обаче те трябва да предприемат решителни мерки. "Кризата, зародила се в развития свят, може да стане криза на развиващите се държави", каза той. "Европа, Япония и САЩ трябва да решат големите си икономически проблеми, преди те станат по-големи проблеми за останалия свят", допълни Зелик.

Предупреждение към Европа отправиха още двете най-големи икономики - САЩ и Китай. Американският финансов министър Тимоти Гайтнър заяви, че политиците от валутния съюз трябва да предприемат стратегия "шок и ужас" за справяне с дълговите проблеми.

Въпреки изразената готовност за действие обаче все още остава въпросът дали в Европа съществува политическа воля за решаване на проблема.

"Няма да вървим по стъпките на икономики, които намаляват задължнялостта си, като централните банки и правителствата им хвърлят още пари към проблема", каза финансовият министър на Германия Волфганг Шойбле.

Впоследствие той уточни, че Берлин остава ангажиран с поддържането на финансовата стабилност в еврозоната. Шойбле обаче не подкрепя идеята да се увеличават средствата в EFSF. Според него фондът може да оперира единствено в рамките на договорите за ЕС. По думите му, ако се осъществи идеята институцията да заема пари от ЕЦБ, това ще означава, че тя отпуска финансиране от държавните бюджети, което е забранено.

Шойбле коментира, че сделката за разсрочване на гръцките облигации, договорена през лятото, най-вероятно ще трябва да бъде ревизирана. Той обаче не уточни какво точно иска да каже. Думите му могат да означават, че ще бъдат наложени допълнителни загуби на кредиторите на страната.

Финансовият министър на Гърция Евангелос Венизелос за пореден път отхвърли спекулациите, че страната му ще фалира. "Няма да остане нито една неизплатена облигация. Гърция винаги покрива задълженията си", каза той.

Атина обаче ще остане без пари до средата на октомври, ако не получи следващия транш от спасителния пакет на ЕС и МВФ. За целта правителството на страната прие нови бюджетни ограничения и вдигна допълнително данъчната тежест. Ситуацията се усложнява от нежеланието на обикновените гърци да съдействат.

Стъпките:

- Рекапитализация на банките в еврозоната

- Увеличение на размера на Европейския фонд за финансова стабилност

[Вестник Сегга](#)

✓ Е-правителството се отлага за 2013 г. въпреки ултиматума на премиера

<http://www.segabg.com/online/new/articlenew.asp?issueid=10158&sectionid=16&id=0000102>

Въпреки че премиерът Бойко Борисов даде ултиматум до 6 месеца да се изгради ефективно електронно правителство и предупреди министрите си, че ще уволни всеки, който го саботира, вчера стана ясно, че е-правителството се отлага за 2013 г. Ще чака по-добри времена и разширяването на електронните услуги за бизнеса и гражданите в общините. Това се разбира от съобщение на Оперативна програма "Административен капацитет" (ОПАК), цитирано от "Медиапул". Изпълнителят на най-големия проект на стойност 18.4 млн. лв. за електронното правителство - транспортното министерство, признава, че срокът се удължава с една година заради обжалване на тръжна процедура за избор на консултант. Проектът трябва да свърже в една система около 100 административни услуги, сред които имотния и

търговския регистри, кадастъра и личните данни от системата на гражданска регистрация. Той обаче изостава значително от графика заради обжалване на избора на консултант по проекта - "Д енд Д консултинг", признаха от транспортното ведомство. И допълват, че утежняващо обстоятелство е и включването на Съвета за административна реформа (САР) като партньор в проекта.

С това обаче облаците не се разсейват. Заради съмнения за двойно финансиране е прекратена процедурата за въвеждане на електронни услуги в министерствата и общините за 10 млн. лв. От ОПАК изтъкват, че при 16 от 27 подадени проекта е установено припокриване на вече финансирани дейности с европейски средства, основно по програма ФАР. Затова процедурата е прекратена на 19 септември. Нарушителите обаче не са назовани. Досега около 48 общини и области са спечелили европари за въвеждане на електронни услуги, основно в културата и здравеопазването, както и създаване на електронни системи за управление на архивите.

"За да не се стигне до загуба на средства от структурните фондове, ще обявим нова процедура, като средствата ще бъдат увеличени, а условията за кандидатстване опростени", казаха от ОПАК. Все още не е решено с колко ще се увеличат парите.

В ЧИСЛА

За развитие на електронното управление и качествено административно обслужване са предвидени около 110 млн. лв. Над 71% вече са договорени. Сключени са 61 договора с министерства, агенции и общини за 66 млн. лв. От тях обаче реално са усвоени тройно по-малко пари - 24 млн. лв., показват данните в ИСУН.

[Вестник Капитал](#)

✓ **Евгени Ангелов: Предвиждаме 150 млн. евро за енергийна ефективност**

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2011/09/21/1161115_evgeni_angelov_predviidame_150_mln_evro_za_energiina/
Какво се случва с програма "Конкурентоспособност", ще бъде ли усвоен бюджетът ѝ от 1.162 млрд. евро до края на програмния период?

Към септември 54% от бюджета на програмата са в процес на изпълнение. Става въпрос за изплатени проекти, подписани договори или отворени процедури - т.е. това са пари, които са дадени под една или друга форма или са в процес на предоставяне.

Успяхте ли да наваксите забавянията в плащанията към фирмите?

До голяма степен да, към август т.г. 80% от всички искания за плащания са вече разплатени. Статистиката се прави всеки месец от април 2009 г. Принципът е, че не може да се изплатят повече средства, отколкото са поискани от фирмите. Фирмата трябва да има подписан договор, проектът трябва да е изпълнен, разходите да са верифицирани и тя да подаде искане за плащане. Процентът никога не може да бъде 100%, защото постоянно влизат нови искания за плащания и постоянно се обработват. Но целта е да се сме много близко до стоте процента. По някои схеми има забавяне извън допустимите срокове, което е проблем и трябва да има допълнително наваксване.

Какво ще стане с оставащия ресурс от програма "Конкурентоспособност"?

Останалите около 450 милиона евро от бюджета на програмата за бизнеса са разпределени в няколко схеми. Тази седмица отворихме нова процедура за технологична модернизация в малки и средни предприятия с бюджет 50 млн. евро. Също тази седмица излезе класирането по настоящата сходна процедура и започва подписването на договори за 50 млн. евро.

Ще имат ли право фирмите от текстилната, обувната и мебелната промишленост да кандидатстват за субсидии по нея, тъй като бяха изключени от предишната подобна схема?

По отношение на секторите аз съм твърдо убеден, че трябва да има приоритети. Но тъй като най-важното е добри компании да получават подкрепа и да се развиват, независимо от сектора, в който оперират, тази процедура ще бъде много по-широко отворена. Тя е насочена към повече сектори, но при оценяването на проектите по-високотехнологичните фирми ще получат повече точки. Така наистина добрите компании дори от сектори с по-ниска добавена стойност ще имат шанс да се класират. Смятаме, че така се постига баланс между приоритетите, които искаме да развиваме, и добрите компании с потенциал от други сектори. До края на септември ще стартира и процедурата за "Инвестиции в зелена индустрия". Тя ще подкрепи инвестиции в енергоспестяващи технологии и във възобновяеми енергийни източници. Насочена е към големи предприятия и е с общ бюджет 40 млн. евро. Донякъде тя прилича на процедурата за технологична модернизация, към която има голям интерес от големите предприятия, защото с отпуснатите средства ще могат да се купуват машини и съоръжения, с които се пести енергия. Минималният и максималният размер на помощта, за която ще може да се кандидатства, е в рамките на един и четири милиона лева, а размерът на безвъзмездното финансиране ще е до 50%.

Защо има толкова много проблеми с процедурите, подкрепящи иновациите във фирмите?

По иновативните схеми, които бяха първоначално обявени, имаше малко като брой проекти и малко сполучливи идеи. Установихме, че компаниите имат трудности при кандидатстването, а оценяващите – при преценката кое е иновативно и кое не е. По принцип тематиката не е лека. Затова спряхме част от старите процедури, обявени през 2008 и 2009 г., и пуснахме една по-голяма. Преди това подложихме идеите си на обсъждане с бизнеса, с консултанти, с неправителствения сектор, за да изчистим някои пречки от предишни процедури. В началото на октомври ще обявим нова процедура за иновативни предприятия с бюджет 30 млн. евро. Тя е за "Подкрепа за научноизследователската и развойна дейност на българските предприятия". Преди края на годината ще бъде обявена и процедура "Развитие на приложните изследвания в изследователските организации в България". Предвидени са 10 млн. евро за обновяване и модернизиране на оборудване.

Най-голям бюджет сте предвидили за енергийна ефективност на малките и средните фирми – 150 млн. евро.

Да, това е схема, която ще реализираме съвместно с Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). Няма да има ограничения за секторите. С този проект се опитваме с един куршум "да ударим много зайци", ако мога така да се изразя. Банката осигурява заеман ресурс (мостово финансиране) в размер до 150 милиона евро. А програмата - грант (субсидия) за успешните проекти в размер на 30-50% от допустимите разходи. Това е едно от най-високите равнища на безвъзмездно финансиране за такъв тип дейности в ЕС. Новост е, че с тази процедура ще изнесем част от оценката на проектите извън държавната администрация.

Предстои да бъде обявен търг за проектен консултант. Първият контакт на фирмата ще е с този проектен консултант. Той ще дава одобрение по техническите критерии, а банката – по финансовата допустимост на компанията. Единственото, което ще се проверява в администрацията, ще е за двойни помощи, двойни плащания и категорията на предприятието. За верифицирането на разходите ще има втори консултант - специализирана фирма, отново извън държавната администрация. По отношение на проектите – ще има възможност за финансиране и на по-малки инвестиции. В този случай фирмите ще могат да избират директно от списък енергоспестяващи машини и съоръжения, да получат парите и да си купят това, което им е нужно. Компании, които искат да въведат по-комплексни мерки и имат нужда от енергиен одит, ще минат по друга процедура и ще могат да кандидатстват до максимума на програмата – 2 млн. лв. за един проект.

Прекратихте процедура за безвъзмездно финансиране на проучвания за бъдещи технологични паркове. Какво е продължението?

Създаването на технологичен парк е изключително сложен проект. Реализацията му трябва да осъществи връзката между бизнеса и науката, която е трайно скъсана в България. Трябва да има механизъм, при който БАН, университети, лаборатории и бизнес си сътрудничат. Двадесет години обаче това не се е случило и не съществува адекватен механизъм за приоритизиране на научноизследователската дейност и ефективен диалог между наука и бизнес. Всеки се опитва да работи "на парче" и нещата стават по малко и разпокъсано. Имаше идея за създаване на няколко технологични парка, за предоставяне на сравнително малки грантове на много бенефициенти. Но след дискусия в правителството между научните среди, бизнеса и ЕК вече има консенсус около идеята, че трябва да се изгради един такъв парк на едно място, той да е значим и да служи като модел за по-нататъшно развитие на тези отношения и на такъв тип инфраструктура. Възнамеряваме да финансираме с 50 млн. евро от програмата хибридна версия между технологичен парк и научноизследователски парк. Освен физическата инфраструктура задължително трябва да има работещ устойчив механизъм за коопериране между науката и бизнеса, което е сложното в проекта. Ще има едно ядро (център), което ще предоставя площ и услуги, ще бъде добре финансирано и ще осъществява връзка с университетите и бизнеса. Другата част от парите ще бъдат заделени за безвъзмездна подкрепа на конкретни проекти и това вероятно ще е нова важна функция на Иновационния фонд. Така постигаме две цели – осигуряваме инфраструктура и финансова подкрепа на част от проекта между научноизследователското звено и фирмата.

Изчерпва ли се с това бюджетът на програмата?

Още 150 млн. евро сме предвидили за достъпни банкови кредити. За малките и средните предприятия възнамеряваме съвместно с банките да предоставим този ресурс при нула процента лихва. Банките също ще добавят свой финансов ресурс при стандартната лихва. В резултат лихвите за крайния бенефициент драматично ще намалеят – приблизително наполовина спрямо действащите в момента. Тази схема ще бъде обявена в началото на следващата година, след одобрение на нужните промени в оперативната програма от Европейската комисия. С това бюджетът на програмата ще бъде изчерпан. Целта ни е да пуснем за бизнеса всички средства по програмата, така че да има възможност до края на програмния период проектите да бъдат реализирани.

Какво ще се случи с "Конкурентоспособност" в следващия програмен период – до 2020 г.?

В момента се готви цялостната национална рамка за развитие – избистрят се детайли около това на какви национални приоритети ще бъде подчинено европейското финансиране. Трябва да е ясно, че шанс за финансиране имат онези приоритети и инициативи, които съвпадат с общоевропейските такива. Що се отнася до ОП "Конкурентоспособност", според мен е изключително важно да има достатъчно голям ресурс, за да се продължи и ускори увеличаването на продуктивността на българските предприятия.

Ще променят ли основните насоки (осите) на програмата?

Основната насока, която е подобряване на конкурентоспособността на предприятията, няма да се променя. Но обмисляме други промени. Едната трябва да е в посока по-големи суми за по-малко на брой схеми. Там, където става дума за малки грантове, трябва да се търси партньорство и взаимодействие с банкови институции или друг вид посредници, които да стоят между големия бюджет и множеството бенефициенти, защото иначе системата се задръства. Големата разлика в следващия период ще бъде в съотношението между грантови и револвиращи инструменти. Има място и за двата типа инструменти, но в ЕС все по-важни ще стават револвиращите инструменти. В този смисъл нашият опит с реструктурирането на инструмента "Джерми" се оценява положително от ЕК и наскоро бяхме поканени от комисията да го представим официално пред останалите членове на съюза.

Какво би могло да провали тези добри намерения – дали бизнесът, че не е достатъчно подготвен, за да кандидатства с качествени проекти, или администрацията, че не е достатъчно подготвена, за да ги управлява?

И отговорността, и вината според мен са споделени. Двете неща вървят ръка за ръка. Няма перфектна администрация и трагичен бизнес или обратното. Като отговарящ за работата на администрацията по програмата за мен е важно все по-голямо опростяване на процедурите и намаляване на субективността при взимане на решения от експертите.

Ще правите ли промени в организацията, обмисляхте сливане на управляващия орган на програмата с междинното звено – Агенцията за насърчаване на малките и средните предприятия?

За мен по-работещо е процесите да са на едно място, да не се разделят изкуствено между звена, които са под една шапка. Затова по-разумното е процесът да е обединен. Но ние се намираме в най-активната част на този програмен

период и рискът от такова организационно сътресение трябва да бъде правилно осъзнат. До момента ние сме предприели редица действия, които до голяма степен са уеднаквили начина на работа на двете звена. Премахнахме много дублиращи се дейности и вече има яснота кой за какво отговаря.

Вестник Монитор

✓ Ще се справи ли Европа с хроничната безработица

<http://www.monitor.bg/article?id=308434>

Може ли Европа да преодолее хронично високата безработица? Според анализ на BUSINESSEUROPE в основата на трудностите на трудовите пазари на континента са най-вече структурни слабости. Затова сред мерките, които се препоръчват в доклада, са по-голяма гъвкавост при наемането на работна сила, подобряване на системите за договаряне на работните заплати, на качеството на квалификационните курсове, създаване на класация на университетите за по-ефективно включване на студентите в пазара на труда, намаляване на бюрокрацията и осигуряване на места за стаж в предприятията, както и стимули за развитие на професионалното образование и обучение.

Данните от доклада сочат още, че въпреки ефектите на кризата в края на 2009 г. във Великобритания има 450 000 незаети работни места, а в Холандия – 118 000. Свободните позиции в ИКТ сектора са около 300 000, като в Италия например има недостиг на 10 100 IT специалисти, в Полша - на 18 300, в Испания са 41 800, а в Германия - 87 800. Според Европейската комисия до 2015 г. недостигът на работници в областта на този сектор ще бъде между 384 000 и 700 000 души. Това показва трудностите, които срещат работодателите при наемане на работна ръка с необходимите компетенции. Прогнозите сочат за недостиг на специалисти най-вече в сферата на технологиите, математиката, инженерните науки. Анализатори отчитат, че в периода на кризата липсата на служители с такива умения временно е била облекчена, но сега недостигът отново се увеличава.

В същото време очакванията са през следващите години работната сила на Европа да намалява заради промените във възрастовата структура на населението. Предполага се, че при нулева миграция, населението в трудоспособна възраст в ЕС ще намалее с 10% през 2030 г. и с 20% през 2060 г. Европейската агенция за професионално образование и обучение пък прогнозира в периода 2010-2020 г. да има търсене на специалисти за 73 млн. работни места.

Като причина за това се изтъква смяната на поколенията. Смята се, че пред този проблем ще се изправят работодателите най-вече в сферите на физиката, математиката, инженерните науки и здравеопазването. Очаква се бизнесът да създаде около 7 млн. нови работни места за техници. Затова прогнозите са за нарастващо търсене на висококвалифицирани специалисти и намаляващо - на хора с ниска квалификация.

Увеличеният брой на висококвалифицирани и добре заплатени специалисти ще доведе до повишаване стандарта на живот, а оттам и до по-високо потребление на стоки и услуги. Тази тенденция предполага необходимостта и от работници в сферата на търговията и услугите. Макар нуждата от работници със средно ниво на квалификация да нараства с по-малки темпове от тези с висока квалификация, те пак ще *формират около 50% от работната сила*

като по-специално търсене ще има за кадри с технически умения. Според данните безработицата сред хората с начално и по-ниско от средно образование непрекъснато расте, като през периода 2000-2008 г. е била 10-12%, а през 2009 г. достига 14%. Обратна е тенденцията при незаетите с образование над средното – техният дял за същия период намалява до 6%, а безработните с висше образование са 4-5%.

Какви стимули са нужни за пазара на труда? Според експерти несъответствието между търсене и предлагане на работна сила не е временен проблем, а е резултат от дългогодишното високо ниво на безработица и голям брой незаети работни места. Причина за това е най-вече липсата на STEM умения. Тази ситуация е вредна както за фирмите, така и за работниците. Пътят за преодоляване на проблема минава през активните политики на пазара на труда. Затова в доклада се препоръчва реструктуриране на държавните агенции по заетост и модернизация на техните услуги.

Реформи са необходими и в европейските пенсионни системи. Един от последните примери в това отношение е Испания, където правителството и социалните партньори се споразумяха за промени, които ще засилят устойчивостта на пенсионната система и ще предвидят стимули за насърчаване на по-късното пенсиониране. Икономисти смятат, че с намаляването на броя на хората в активна възраст и нарастващия брой пенсионери, устойчивостта на пенсионните системи е поставена на карта. Затова се препоръчва повече хора да остават по-дълго на работните си места.

Повишаването на възрастта за пенсиониране е важно в този контекст, но *не е единственото възможно решение*

Междувременно, за да се стимулира търсенето и предлагането на пазара на труда, е необходимо да се намали данъчната тежест върху труда, вкл. да се пристъпи към целенасочено намаление на социалните осигуровки. Всичко това показва, че Европа е изправена пред големи предизвикателства, което налага да се подобрят уменията на работниците на всички нива. Тъй като ефектите от реформите в образованието се появяват по-късно, е необходимо да се пристъпи към тях максимално бързо, за да се избегнат прогнозите за драматично влошаване на икономическия растеж през следващите десетилетия, вследствие липсата на квалифицирана работна ръка. Работодателите са напълно ангажирани с предоставянето на възможности за своите служители за учене през целия живот. Последните данни на Европейската агенция за анализ на условията за живот и работа показват, че обученията на работното място непрекъснато се увеличават. Само във Великобритания бизнесът е инвестирал през 2008 година 39 млрд. паунда за обучение и повишаване на компетенциите на заетите. Нужно е да се гарантира, че вратите на образователната система остават широко отворени за всеки зает през цялата му кариера.

В контекста на ученето през целия живот от решаващо значение е модернизиранието на началното образование. Младите хора днес са по-образовани от всякога. Делът на продължилите във ВУЗ расте непрекъснато. Интернет също се явява инструмент за бърз достъп до информация. Т.е. това поколение би трябвало да е много търсено на пазара на труда. Въпреки това в много страни от ЕС безработицата сред младите хора е твърде висока и е в остър контраст с потенциала на младото поколение. Това показва наличието на сериозни грешки – и в образователната система, и в пазара на труда.

Особено обезкуражаващо е, когато години наред си инвестирал в образованието си, а оставаш без работа още в началото на кариерата си. Това е сериозен повод за загриженост за цялата икономика. Затова според BUSINESS EUROPE мястото на младежите на пазара на труда е въпрос от ключово значение.

Проблемите пред младите хора

За да се улесни достъпът на младите хора до пазара на труда, трябва да се преодолеят следните проблеми. На първо място несъответствието между търсене и предлагане на умения. Този проблем все повече се генерира от недостатъчната отзивчивост на образователната система към потребностите на трудовия пазар. От това страдат най-вече сфери като технологиите, инженерните науки и математиката. Затова е изключително важно да се подобри и качеството на преподавателския състав. Необходима е класация на университетите, която да измерва работата на ВУЗ чрез заетостта, т.е. реализацията на кадрите.

Правителствата трябва да намалят бюрокрацията и да насърчат фирмите за предоставяне на стажове и обучения. Другият проблем е липсата на стимули за наемането на млади хора. За да се стимулират компаниите да наемат млади хора без опит, е необходимо да се прилагат гъвкави форми на трудовите договори, вкл. като се увеличи възможността за прилагане на временни договори. Въведената висока законодателна защита на постоянните трудови договори оказва вредно въздействие върху заетостта и удари най-силно младите хора.

Риск от влошаване на конкуренцията

Реформите на пазара на труда са спешно необходими. Фактите и цифрите за икономическия растеж, ръста на производителността на труда и ефективността на трудовия пазар говорят сами за себе си. Европа вече не е просто изправена пред риск от влошаване на конкурентоспособността. Ние вече сме в такава ситуация. Това се отнася за качеството на образователните ни системи, липсата на гъвкавост на трудовите ни пазари и ефективност на системите ни за социална защита. Последната икономическа и финансова криза напълно доказва структурните слабости на нашите трудови пазари. Анализът на BUSINESS EUROPE показва, че именно към преодоляване на тези слабости трябва да съсредоточим усилията си за реформи, за да се завъртят колелата отново. Ефектите от тези неизправности се усещат от европейските граждани и фирмите - 23 млн. мъже и жени са без работа; изключително висока е младежката безработица. В същото време Европа не разполага с квалифицирана работна сила и иновативна бизнес общност. Нека вземем следния пример: през третото тримесечие на 2010 г. спрямо същия период на 2009 г. БВП на ЕС е нараснал с 2%, а този на САЩ – с 3,2%.